

Al kaşağıyı gir ahıra, yarası (yağırı) olan gocunsun (gocunur).

Bir meseleyi halletmek, bir yolsuzluğu soruşturmak, bir haksızlığın önüne geçmek için ne gerekirse yapılıp söylenmelidir. Bu sırada kabahati olan varsın tedirgin olsun, alınıp telâşa kapılsın.

Allah bir kapıyı kapatırsa ötekini açar.

İşi büsbütün bozulan, bir çıkmaza düşen insan karamsarlığa kapılıp Yüce Allah`tan umut kesmemelidir. Çünkü Allah rahmetini esirgemez, O`nun rahmeti boldur. Allah hiç umulmadık bir anda bir sebep yaratır ve çare gösterir, bize iyi imkânlar sunar. Yeter ki O`na inanıp güvenelim, O`ndan umut kesmeyelim.

Allah dağına göre kar verir (verir kışı).

Yüce Allah, her kuluna kaldırabileceği ölçüde yük, sıkıntı verir. Bu kimine az, kimine çoktur. Herkesin dayanabileceği kadardır.

Allah doğrunun yardımcısıdır.

Yüce Allah, insanlara neyin eğri, neyin doğru olduğunu kitapları ve peygamberleri vasıtasıyla göstermiştir. Onun yap dediğini yapan, yapma dediğini yapmayan doğru yoldadır. Onun istediklerini yerine getiren, haram kıldığı şeylerden kaçınan, onu bunu aldatmayan, yalan söylemeyen, doğruluktan sapmayan kişiye Allah yardım eder; o kişi her işte başarı sağlar, kötülük görmez, zarara da uğramaz. O hâlde doğruluktan şaşmamalıdır.

Allah gümüş kapıyı kaparsa altın kapıyı açar.

İşleri kötü giden kişi Allah`tan umut kesmemelidir. Rahmeti bol olan Yüce Allah, kimseyi rızksız koymaz. Allah`ın bir sebeple bizi içine düştüğümüz kötü durumdan çıkarıp, daha iyi ve güzel bir duruma kavuşturacağına inancımız tam olmalıdır.

Allah`ın bildiği kuldan saklanmaz.

Bütün insanlar, yaptıkları her şeyden yaratıcıları olan Allah`a karşı sorumludurlar. Allah, kullarının ne yaptıklarını, ne düşündüklerini ve kalplerinden geçenleri bilir. İnsan, eğer bir suç işlemişse, bu suçundan dolayı önce Allah`tan korkmalı ve utanmalıdır. Çünkü, hiçbir şeyin kendisine gizli olmadığı Allah, onun suç işlediğini biliyordur. Bunu gizlemek, o suç ortadan kaldırmaz. Öyle ise onu kuldan niçin saklamalıdır?

Allah kulunu kısmeti ile yaratır.

Her insan dünyaya rızkı ile gelir. Allah, onu mutlaka bir geçim yoluna ulaştırır; bu yol zor ya da kolay olabilir. Yeter ki insanlar birbirinin rızkına el uzatmasınlar.

Allah sabırlı kulunu sever.

Acı, yoksulluk, haksızlık ve hastalık gibi üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan, olacak veya gelecek bir şeyi telâşa kapılmadan bekleme erdemidir sabır. Bu, insanın sahip

olabileceği en değerli huylardandır. Böyle kimseler dayanıklı olur, güçlülere göğüs gerer, kötülükleri kolay savar, sıkıntıları çabuk atlatır. Cenab-ı Hak da böyle kullarını sever.

Öyleyse bu sevgiye lâıyk olmak için sabırlı olmaya gayret etmeli insan.

Allah sağ eli sol ele muhtaç etmesin.

Birine muhtaç olup ondan bir şey istemek, istediğinin yerine gelmediğini görmek insana çok ağır gelir. Bu yüzden bir de hakarete uğramak, hele en yakınından böyle bir tavır görmek insanı kahreder. Bu sebeple “Allah`a, bizi en yakınımıza dahi muhtaç etmesin” diye dua etmeyi bir görev bilir insan.

Allah`tan umut kesilmez.

Allah, kendisine inananları güç durumda bırakmaz. En umutsuz anlarında bile bir sebep yaratıp onları sevindirir, işlerini yoluna kor, durumlarını düzeltir. Bu bakımdan Müslümanlar en kötü ve umutsuz durumlarında bile karamsarlığa düşüp yalnızlık korkusuna kapılmazlar. Yüce Allah`ın onlara lütufta bulunacağına, onları koruyacağına gönülden inanırlar.

Allah uçamayan kuşa alçacık dal verir.

Kiminin gücü az, kiminin yeteneği sınırlıdır. Allah, bu insanlara da durumlarına göre imkânlar verir; kolaylıklar gösterir; onların da bir hayat düzeni kurmalarına, geçim yolu bulup barınmalarına yardım eder.

Almadan vermek, Allah`a mahsus (yaraşır).

Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, ama ihtiyaç sahiplerinin muhtaç olduğu tek varlık, şanı yüce olan Allah`tır. Karşılık beklemeden yardım yapmak sadece ve sadece Allah`a mahsustur. Bu sebeple insanlar yardımlaşırken bir karşılığı gözetirler. Bir şey verirken almaya gereklilik duyarlar. Öyleyse siz başkasına yardımcı olunuz ki, başkası da size yardımcı olsun.

Almadığın hayvanı kuyruğundan tutma.

Hiçbir zaman alamayacağın bir mala alacakmış gibi, yapamayacağın bir işe yapacakmış gibi, yanında çalıştıramayacağın bir kişiye çalıştıracakmış gibi yakın ilgi gösterme. Bu, karşı tarafa boş yere umut vermek olur ki, doğru bir hareket değildir.

Alma mazlumun âhını, çıkar âheste âheste.

Zalim olma, kötülük yapıp da can yakma. Yoksa mazlumların bedduasını alır, yaptığın kötülüklerin cezasını feci şekilde çekersin.

Altın anahtar her kapıyı açar.

Para güçlü bir araçtır. Paranın halledemeyeceği, ortadan kaldıramayacağı engel ya da mesele yok gibidir. Çünkü insanlar çıkarlarına, nefislerine düşkündürler. Bu düşkünlük onları zayıf bırakır. Para da bu zayıf insanları kolayca elde eder. Dolayısıyla karşılığını para ile ödediğinizde, insanlar pek çok engeli önünüzden kaldırır; istediğiniz şeyi kolayca elde

edersiniz.

Altın eli bıçak kesmez.

1. Zengin kişi para ile pek çok meselesini halleder, paranın gücü sebebiyle ona zarar vermek zorlaşır. 2. Hünerli, işinin ehli kimseyi hayat zorlukları kolay kolay etkileyemez. Bir an zorluklar onu sarssa bile, o yılmadan çalışır; işlerini yoluna kor ve hayatını sürdürür.

Altın eşik, gümüş eşığe muhtaç olur.

Ne varlığa, ne makama güvenmemeli; hiç kimseye yukarıdan bakılmamalıdır. Gün gelir insan elindeki varlığı yitirip yoksullaşabilir, bir zamanlar kendisinden daha yoksul olan bir kişiye muhtaç olabilir. Mevkisini de kaybedebilir ve kendisinden daha önce altta olan insanların emrinde çalışmaya mecbur kalabilir.

Altın yere düşmekle pul olmaz.

Yetenekli, dürüst ve değerli bir kişi bulunduğu yüksek yeri (makam-mevki) yitirip önemsiz bir yerde bulunmak zorunda kalsa bile değerinden bir şey kaybetmez.

Altı olur, yedi olur, hep Allah`ın dediği olur.

İnsanoğlu ne tür hesaplar ve plânlar yaparsa yapsın, ne tür ihtimalleri göz önüne alırsa alsın, sonuçta Allah ne dilemişse o olur. Bunun için “takdir, tedbiri bozar” demişlerdir.

Aman diyene kılıç kalkmaz (Eğilen baş kesilmez).

Yiğitliğinize, mertliğinize güvenerek teslim olan kişi size sığınıyor; canının da sizin tarafınızdan korunmasını istiyor demektir. Böyle bir durumda ona kötülük yapmak ya da onu öldürmek doğru değildir. Aksi bir tavır insanlık dışı bir hareket olur, meğer ki sığınan kişi düşman bile olsa.

Ana evlâdını atmış, yar başında tutmuş.

Biliriz ki, çocuğu en fazla seven, ona en fazla emeği geçen, onu en fazla koruyan, onunla en fazla bütünleşen genellikle annedir. Bu sebeple ona ne kadar kızarsa kızsın, ondan ne kadar nefret ederse etsin, bu durumunu devamlı sürdürmesi düşünülemez. Çocuğun tehlikeye düştüğü bir anda, annelik içgüdüleri harekete geçer ve onu korumaya çalışır.

Ana gibi yâr, Bağdat gibi diyar olmaz.

Şehirler içinde Bağdat öteden beri güzel, önemli ve gözde şehirlerden biridir. İnsanı kendine çeken, pek çok şehirde bulunmayan özelliklere sahiptir. Annenin de diğer insanlar içinde ayrıcalıklı bir yeri vardır. Onun kadar çocuğunu seven, çocuğuna gönülden bağlı bir yakın, bir dost yoktur insanlar içinde. Ne zaman başımız dara düşse hemen o koşar, elimizden tutmaya o çalışır.

Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az.

Kimi meseleleri üstü kapalı, bazı ipuçları vererek şöyle bir anlatmak zorunluluğu hasıl olur.

Anlayışlı kimseler bu tür konuşmadan ne demek istendiğini kolayca anlarlar. Ama kavrayışı kıt kimseler ne kadar açık anlatılırsa anlatılsın, ne kadar tekrar edilirse edilsin ne demek istendiğini bir türlü anlayamazlar.

Araba devrilince (teker kırılınca) yol gösteren çok olur.

İnsanlar her nedense her şey olup bittikten, işler bozulduktan, ortaya kötü bir sonuç çıktıktan sonra “niçin böyle yaptın, şöyle yapsaydın, bu yolu tutmalıydın” gibi sözler söylemeyi alışkanlık edinmişlerdir. Önemli olan yapma biçimindeki yanlışlığı, tutulan yoldaki tehlikeyi önceden görmek ve uyarıda bulunmaktır.

Araba ile tavşan avlanmaz.

Hemen her iş ayrı bir araç, yol ve yöntemi gerekli kılar. Başarıya ulaşılacak isteniyorsa o iş için uygun olanlar seçilmelidir. Eğer bunun dışına çıkılırsa başarıdan söz edilemez.

Arabanın ön tekeri nereden geçerse arka tekeri de oradan geçer.

1. Büyükler nasıl bir davranış veya yaşayış yolu tutmuşlarsa çocuklar da onları taklit eder, onların izinden gider. 2. Yönetenlerin tavır biçimi, zamanla yönetilenlere geçer.

Ar dünyası değil kâr dünyası.

1. Yaptığı iş eğer namusuna dokunmuyor, onurunu zedelemiyorsa geçim için şu ya da bu işi yapmalı insan; utanıp sıkılmadan para kazanmalıdır. 2. Kimi insanlar vardır ki, namus ve onur denen değerleri bir tarafa fırlatmış, çıkar için her türlü işi yapmaktadırlar.

Arı bal alacak çiçeği bilir.

Bazı kimseler, açık göz insanlar ve işinin uzmanı olanlar, çıkar sağlayabilecekleri, kazanç elde edecekleri yerleri gayet iyi bilirler.

Arı, kızdıranı sokar.

Hiçbir insan durup dururken çoklukla birinin canını yakmaz. Kişi ancak kendisini kızdırıp bunaltana, sataşp ilişene, kötülük yapana karşı ister istemez eyleme geçer; saldırır ve zarar verir.

Arık öküze bıçak çalınmaz.

Güçsüz, zayıf, kendisini zor ayakta tutan kimselerden yararlanmaya çalışmak, onlara eziyet edip çile çektirmek doğru değildir; bu yiğitliğin ve insanlığın şaşına yakışmaz.

Arpa eken buğday biçmez.

1. Kötü bir davranışta bulunan insan iyilik göremez. 2. Yapmaya çalıştığı işin üzerinde lâyıkiyle durmayan ondan iyi sonuç alamaz.

Arsızın yüzüne tükürmüşler, “yağmur yağıyor” demiş.

Arsız insan kişiliğini, saygınlığını, utanma duygusunu yitirmiş insandır. Dolayısıyla o ne kadar ağır hareket görse, söz işitse yine de aldırış etmez; pişkinliğe vurup iyi bile karşılar.

Arslan yatağından (yattığı yerden) bellidir (belli olur).

İnsanların kişilikleri ile sürekli buldukları yerler arasında bir özdeşlik kurmak mümkündür. Bir kimsenin kişiliği çalıştığı iş yerinin niteliğinden; yatıp kalktığı evin temizliğinden, düzeninden anlaşılır.

Asil azmaz, bal kokmaz (kokarsa yağ kokar, çünkü aslı ayrandır).

Kendine has özellikleri bulunan bir nesne ne denli biçim değiştirirse değiştirsin, aslı özelliğini yitirmez. Bu durum insan için de söz konusudur. Soylu bir aileden gelen insanlar ne denli büyük bir sarsıntı geçirirlerse geçirsinler, bayağı bir duruma düşüp yozlaşmazlar; soyluluklarını yitirmezler. Ama mayalarında kötülük, noksanlık bulunan kimseler için böyle bir şeyden söz edilemez; onlar eninde sonunda bir açık verirler, olumsuz yanlarını dışa vururlar.

Aslını inkâr eden (saklayan) haramzadedir.

Bir insan çarpık bir ailenin üyesi olabilir; yoksul, eğitim görmemiş kaba bir aileden gelebilir. Bu durumunu birilerinden saklamak ve onlara karşı bir utanç kaynağı olarak görmek son derece yanlıştır. Çünkü insan, böyle bir aileden gelmekle değersiz olamaz. Kendisini değerli ya da değersiz kılmak kendi elindedir. Böyle bir tavrı da ancak zayıf karakterli insanlar gösterebilir ya da bu tavır ancak piçlere yaraşır.

Âşığa Bağdat sorulmaz (ırak değildir).

Kim ki bir şeyi elde etmek ister, ona taşkın bir kavuşma isteğiyle yanıp tutuşur, o kimseye zor şartlar ağır gelmez; o, her türlü çabayı gösterir; her türlü fedakârlığa katlanır.

Âşık âlemi kör, dört yanını duvar sanır.

Aşk duygusuyla dolup taşan kişi, bu derin sevginin etkisiyle ne yaptığını bilemez; hoşla gitmeyecek davranışlarda bulunur, sanki bilincini kaybetmiş gibidir; yapıp ettiklerini kimse bilmez, görmez ve söylediklerini kimse işitmez sanır.

Aşını, eşini, işini bil.

Doğru, düzgün, sağlıklı, mutlu ve verimli bir hayat mı yaşamak istiyorsun? O hâlde yiyeceğine dikkat et, temiz ve helâl ye. Eşini ve arkadaşını iyi seç, kötülerden uzak dur. Bir iş edin, edindiğin işe sahip çık, onu lâıkiyle yap.

Aş taşınca kepçeye paha olmaz.

Kimi değersiz görülen, bir kenara atılmış bulunan araçlar bir zaman gelir gerekli olurlar; bir zararı önlemeye yararlar. İşte o zaman değerleri birden bire artar, kıymet biçilemez olurlar. At, adımına göre değil, adamına göre yürür.

Bir atın yürümesi ya da koşması, doğrudan sırtındaki binicisinin yönetimine bağlıdır; binici ne isterse onu yapar; koşar, durur ya da yavaş gider. Bir işin akışı da böyledir. İşin sonucu,

verimli yahut verimsiz oluşu, o işi yapanın bilgi, beceri çaba ve tutumuna bağlıdır.

Ata eyer gerek, eyere er gerek.

Çıplak ata binmek oldukça zordur. Ata binmeyi kolaylaştıran eyerdir. Ancak bu yeterli değildir. Atın üzerinde oturacak kimse eyerin hakkını vermeli ve başarılı olmalıdır. Bunu da ancak yiğit olan yapar. Bir iş için de durum bundan farklı değildir. Yapılan işten verim alınmak isteniyorsa, önce işte kullanılacak araçlar sağlanmalı; sonra da iş ve araçlar işini iyi bilen, bunları kullanabilecek birine teslim edilmelidir.

Atanın (babanın) sanatı oğula mirastır.

Çocuklar küçük yaşlarda öncelikle babalarının yaptıkları işlerle ilgilenirler. Babanın oğulla yakın ilişkisi, çocuğun giderek babasının yaptığı işi öğrenmesine yol açar. Baba da bunun için özel bir çaba sarf etmişse, çocukta, bu işi öğrenme yolu kalıcı olur. Büyüyünce kendisi de bu sanatla uğraşır, geçimini bu yolla sağlamaya çalışır.

Atasını tanımayan Allah`ını tanımaz.

Ana-babaya değer vermek, onlara saygı-sevgi göstermek, onlara dar günlerinde yardımcı olmak, onlara "öf" bile dememek Yüce Allah`ın buyruklarındandır. Bu buyruklara itaat etmeyen, ana-babaya gerekli ilgiyi göstermeyen, onlara karşı gelen bir kimse Allah`a da karşı geliyor demektir.

At binenin (iş bilenin), kılıç kuşananın.

1. Kim ki bir işi beceriyor, bir şeyi kullanıyor, bir şeyden gerektiği gibi faydalaniyor, o şeye sahip olmalıdır; en uygunu, yakışanı da budur. 2. Kim ki başkasının yararlanmadığı, yararlanmasını bilmediği bir şeyi elinde tutuyor ve ondan yararlanıyorsa, o şey, mal sahibinden çok onun sayılır.

At binicisini tanır (bilir).

Emir altında çalışan kişi, kendisini yönetenin işten anlayıp anlamadığını, ne isteyip istemediğini, hangi olay karşısında nasıl tavır takındığını bilir; işini de ona göre yapar ve yürütür.

Ateş düştüğü yeri yakar.

Bir felâket ya da üzücü olay gerçek anlamda ona uğrayana, yalnızca ilgili kimselere acı verir; onların yüreklerini yakar. Başkalarının, uzak kimselerin duydukları acı, gösterdikleri üzüntü ise yüzeyseldir; kalıcı değil, gelip geçicidir.

Ateşle barut bir yerde durmaz.

Bir arada bulunmaları çok tehlikeli görülen şeyler birbirinden uzak bir yerde tutulmalıdırlar.

Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.

Bir olay ya da durumun varlığı, gerçekten ortada olup olmadığı, belirtisinin görülmesiyle

anlaşılacak bir şeydir. Eğer meydanda bir belirti varsa, olay veya durum da var demektir. Atılan ok geri dönmez.

Kimi zaman iyi düşünüp taşınmadan, olacakları hesaplamadan bazı eylemlere girer ve sonuçta pişman olur insan. O anda ilk durumuna dönmek ister ama bu mümkün değildir. Çünkü olan olmuş, iş işten geçmiştir çoktan.

Atın bahtsız arabaya düşer.

Kimi değerli, yetenekli ama talihsiz kimseler, kişiliklerine uymayan kötü ve bayağı işlerde çalıştırılır; görevlere itilir.

Atın ölümü arpadan olsun.

Bir şeye tutkun olan, bir şeyin uzun süre yokluğunu çeken kimi kişiler, kendilerine zarar vereceğini bile bile o şeyi kullanmaktan çekinmezler ve şöyle düşünürler: “Sevdiğim şeye özlem duyarak yaşamaktansa, onu çokça (aşırı ölçüde) kullanıp (yiyip) hasta olayım; hatta öleyim.”

Atın ürkeği, yiğidin korkağı.

1. Yiğit de, at da doğacak bir tehlikeye karşı hep tetikte bulunmalı; uyanık davranıp duyarlı olmalıdır. 2. Atın da, yiğidin de korkağından kaçınmalı; onlardan hayır gelmez.

Atlar nallanırken kurbağa ayağını uzatmaz.

Meydanda olan şu ki, insana değer, nitelik ve kişiliğine göre davranılır; iş verilir. Bu bakımdan kişi başkalarını ilgilendiren konularda ortaya atılmamalıdır. Ayrıca, değersiz bir kimse de kıymetli ve nitelikli kişilere gösterilen ilgiyi ne beklemeli, ne de ummalıdır.

Atlasa kıl yapışmaz.

Dürüst, temiz, kötülükten uzak, işinde başarılı kimseler hakkında söylenen karalayıcı sözler, yapılan iftiralar havada kalır; boşuna söylenmiş olur, onlara bu sözlerin mazarratı bulaşmaz.

At ölür, itlere bayram olur.

Kimi yararlı, kıymetli, şahsiyet sahibi kimselerin ölmesi; bulunduğu görevden ayrılması ya da alınması kimi çıkarıcı, kıskanç ve aşağılık kimselerin işine gelir; onların sevinmesine yol açar.

At ölür meydan kalır, yiğit ölür şan kalır.

Dünyadaki her canlı gibi at da ölümlüdür. Günü gelince o da bu dünyadan ayrılır. Ama onun koştığı, gezdiği meydan onunla gitmez; kendisinden sonrakilere kalır ve onu hatırlatır.

İnsan için de durum atinkinden farklı değildir. O da ölümlüdür. Doğacak, yaşayacak ve ölecektir. Ne var ki, bu dünyadan ayrılırken bıraktığı izler sürüp gidecektir. İnsanlar bu dünyada bu izleriyle anılacaklardır. Önemli olan dünya hayatında iyi bir iz (nam) bırakmak ve rahmetle anılmaktır. Bu bakımdan kişi daha yaşarken adını yaşatacak iyi işler yapmalıdır.

Unutulmamalıdır ki, yaşarken iyi işler yapan, iyi eserler bırakan kişiler öldükten sonra da unutulmazlar; onları tanıtan eserleriyle de gelecek kuşaklara taşınırlar.

At sahibine (biniciye) göre eşer (kişner).

Yönetilen veya buyruk altında çalışan kişi, tutumunu ya da çalışmasını yöneticisinin tavrına göre ayarlar. Bu sebeple yönetilen değil yöneten, çalışan değil çalıştırıcı daha önemlidir.

At yiğidin yoldaşdır.

Çok açık olarak bilinen bir şey ki, göçebe bir millet olan Türkler için at, savaşta ya da barışta candan bir dosttur. Hemen her saati onunla geçer. At, Türkler için soyluluğun, yiğitliğin, vefakârlığın, yararlılığın ve inceliğin bir sembolüdür. Silâhsız er düşünülemediği gibi, atsız er de düşünülmemiştir. Dolayısıyla at, Türk`ün edebiyatına girmiş ve önemli bir motif oluşturmuştur. At hakkında şiir, menkıbe, masal, atasözü söylenmiş; risaleler kaleme alınmış, âdeta ona insan gibi muamele edilmiştir.

Ava gelmez kuş olmaz, başa gelmez iş olmaz.

Uçsuz bucaksız gökyüzünde uçan, istediği yere ulaşabilen kuşlar bile avlanmak tehlikesinden kurtulamazlar. Hele usta avcılar da varsa tehlike daha da artar. İnsanlar da benzer biçimde tehlikelerden uzak değillerdir. Hiç ummadıkları çeşitli felâketlerle karşılaşabilir, dert ve sıkıntılara düşebilirler. İnsan kendini ne kadar güvenlik alanına çekmeye çalışırsa çalışsın dert, sıkıntı, tehlike, kaza ve türlü işlerden yakasını kurtaramaz. Ava giden avlanır.

Bir çıkar sağlamak için birilerine tuzak kuran, onları aldatan, onlara zarar vermeye çalışan kimse, yapmaya çalıştığı kötülüğe kendisi düşer; zarara uğrar.

Av avlayanın, kemer bağlayanın.

Bir uğraş vererek bir şeyi ele geçiren kimse, onu hak eder; o, onundur. Doğrusu ve yakışık alanı da budur. Aksini düşünmek yanlıştır. Bunun yanında, bir şey, onu kullanmasını becerip faydalanmasını bilenindir.

Avrat var ev yapar, avrat var ev yıkar.

Kimi becerikli, iyi huylu kadınlar vardır ki, yoksulluk içinde bile olsa onlar eve bir çeki düzen verir; temiz tutar, evi yaşanacak hâle getirirler; içten, samimî davranışlarıyla yuvalarını mutlulukla doldururlar. Kimi kadınlar da vardır ki, huysuzlukları, beceriksizlikleri, kötü davranışlarıyla ailenin düzenini ve mutluluğunu bozarlar. Bolluk içinde bile olsalar, onların tertipsizlikleri, düzensizlikleri, beceriksizlikleri yüzünden ailede huzur kalmaz; onların bu tabiatları yüzünden aile kötüye gider, perişan olur ve sonunda yıkılır.

Ayağa değmedik taş olmaz, başa gelmedik iş olmaz.

Hayat öyle pürüzsüz, gairesiz değildir. İnsanoğlu yaşadığı hayat süresince çeşitli engeller,

güçlükler ve olaylarla karşılaşır. Sıkıntılara, çeşitli felâketlere uğrar. Kimi zaman tersi de olmaz değildir, rahata ve mutluluğa da kavuşur.

Ayağını sıcak tut, başını serin; gönlünü ferah tut, düşünme derin.

Sağlıklı olmak, türlü hastalıklardan korunmak için ayağı sıcak, başı da serin tutmak oldukça faydalıdır. Beden sağlığımızı düşündüğümüz gibi ruh sağlığımızı da düşünmek zorundayız.

Bunun için de her sorunu dert etmemeli, olur olmaz şeylere üzülmemeliyiz; sabırlı ve geniş gönlü olmalı, rahat hareket etmeliyiz.

Ayağını yorganına göre uzat.

Dengeli yaşamak isteyen insan mutlaka gelirini, giderine göre ayarlamalıdır. Harcamalar geliri aşmamalı, imkânlar zorlanmamalıdır. Aksine bir hareket bütçeyi sarsar, dengeyi bozar, insanı sıkıntıya sokup rahatsız eder.

Ayağı yürüten baştır.

Bedensel hareketlerimizin tümü beynin bulunduğu kafaya bağlıdır, kafaya göre bir yön tutar ve gelişir. Bunun gibi bir işçinin verimli iş yapmasını, bir toplumun dirlik düzenlik içinde yol tutmasını da başta bulunan yöneticiler sağlar.

Ayı görmeden bayram etme.

Müslümanlar Ramazan orucuna gökte hilâli (ay`ı) görünce başlarlar; oruç bitince, yani bir ay sonra yine gökte hilâli görünce bayram ederler. Ayı görme işi de son derece dikkat isteyen bir iştir. İnsanlar ayı görmeden nasıl bayram yapamıyorlarsa, sen de bir iş gerçekleşmeden ona oldu gözü ile bakıp de sevinme; dikkatli ol, ola ki bir sebep yüzünden iş gerçekleşmeyebilir, üzülebilirsin.

Ayıpsız yâr (dost) arayan, yârsız (dostsuz) kalır.

Hemen her şeyin, her insanın bir kusuru, bir eksiği vardır. Hatasız kul olmaz. Dolayısıyla insanın mükemmel bir dost, arkadaş ve sevgili aramaya çalışması boşunadır. Böyle bir dost bulamayacağı gibi, dostsuz kalması da mümkündür. Bu bakımdan insan bir şey elde etmek, bir dost bulmak istiyorsa onları kusurları ile kabul etmeye hazır olmalıdır.

Ay ışığında ceviz silkilmez.

Bir işten iyi, verimli bir sonuç alınmak isteniyorsa, o işin şartları da, araçları da yeterli ve uygun olmalıdır. Aksi takdirde kötü bir sonuçla karşı karşıya kalması mukadder olur.

Aza demişler: "Nereye?", "Çoğun yanına" demiş.

Çok, her zaman azdan daha baskın çıkar. Bu bakımdan genellikle her şeyin azı, çoğa boyun eğer; yahut az, çoğa uyar. Büyük sermaye, küçük sermayeye fırsat vermez; onu idare eder. Bir toplumda çoğun oyu, azın oyunu geçersiz kılar; dolayısıyla az oy sahipleri, çok oy sahiplerine uymak zorunda kalırlar.

Aza kanaat etmeyen çoğu hiç bulamaz.

Kim ki elindekinden hoşnut olmuyor, onu yeter bulmuyor, onunla yetinmiyor, daha fazlasını istiyor ve onu hor görüp geri çeviriyorsa büyük bir hata işliyor demektir. Çünkü çoklar, azların (küçük şeylerin) birikmesiyle meydana gelir. Küçük şeylere sahip çıkmayan, onların birikmesiyle olmuş olan çoğu da kaybetmiş sayılır.

Azıcık aşım, kaygısız (ağrısız) başım.

Aralıksız çalışarak, çeşitli sıkıntılara katlanarak, amansız zorluklara göğüs gererek zenginlere özgü bir hayat yaşamaktansa, didişmelerden ve çekişmelerden uzak, gösterişsiz ve sakin bir hayat sürmek daha yeğdir.

Az söyle, çok dinle.

Dinlemek, öğrenmenin güzel bir yoludur. Kulak vererek dinleyen insan pek çok şey öğrenebilir. Oysa çok konuşan insanda yanılma payı (özellikle bilmediği konularda) çok olur, hata yapma ihtimali de artar. Ayrıca kişi yanlış ve çok konuşmalarıyla çevresindekileri rahatsız da edebilir.

Az tamah çok ziyan getirir.

Elindekiyle yetinmeyen, daha fazlasını isteyen, isteklerine kavuşmak için çeşitli yollara başvuran insan, bu tutumundan ötürü zarara uğrar. Çünkü aç gözlülüğün sebebiyle ihtiyatsız davranmış ve tehlikenin içine düşmüştür. Bu gibi kişiler kimi zaman ellerindekileri de kaybederler.

Az veren candan, çok veren maldan.

Varolalı beri insan, insanın yardımına ihtiyaç duymuştur. Bu bakımdan ihtiyaç sahibine yardımda bulunmak bir insanlık görevi hâline gelmiştir. Kimi yoksul kimseler birilerine yardım ya da armağan olarak bir şey verirlerse (küçük de olsa) bu onlar için bir fedakârlıktır. Çünkü verdikleri şeyden kendilerinde de yok denecek kadar az bulunmaktadır. Dolayısıyla yardımları ya da armağanları yürekten, içten ve candandır. Bunun yanında zengin olanın yapacağı yardım, fakirin yaptığı yardımdan daha fazla olabilir. Ancak bu onun için fedakârlık sayılmaz. Çünkü ihtiyacından fazla olan malından vermiştir. Dolayısıyla verdiği malın yoksulluğunu çekmiyordur o.

A Bölümünde Sayfa > 1 2 3 4

A B C, Ç D, E F, G, H I, İ, K L, M, N O, Ö, P, R S, Ş T, U, Ü, V Y, Z

Benzer Sayfalar

- Atasözleri
- **Afrika Atasözleri**
- **Alman Atasözleri**
- **Arap Atasözleri**
- **Amerikan Atasözleri**
- **Çin Atasözleri**
- **Fransız Atasözleri**
- **Hint Atasözleri**
- **İngiliz Atasözleri**
- **İtalyan Atasözleri**
- **Japon Atasözleri**
- **Kızılderili Atasözleri**
- **Rus Atasözleri**
- **Yunan Atasözleri**